

Lyngby Kirke

Sommerhøjskole 2009

Betragtninger ved 3. morgensang af

Jørgen Demant

Grænseløsheden

Jeg har i de to foregående dage talt om 'grænsen'. At menneskets liv forstået i lyset af skabelsesfortællingen og De 10 Bud er et liv, der udfolder sig inden for nogle rammer. Liv har en arkitektur. En livsrytme, lys-mørke, kvinde-mand. Livet har en struktur. Der er en lov, som værner og beskytter liv. Og overskrider man denne struktur, ender det kaos. Livet har grænser. Og nåden er, at der er grænser.

I dag vil jeg begynde modsat. **Liv er grænseløshed.** Liv er frihed...som vi synger..Der ikke noget, der binder mig...Og når vi synger med på en sådan linje, så bevæger vi os fra GT's syn på grænse og grænseløshed ind i det NT's syn på, hvor grænsen går.

Med Jesus på verdens-scenen ændres opfattelsen af, hvor grænsen går. Han ændrede den vestlige civilisation på dette fundamentale spørgsmål. Og det blev til velsignelse, men en velsignelse, som vi den vestlige verden har haft svært ved at leve med. For velsignelsen ved at der ikke er nogen grænser, dét stiller store krav til den velsignede – altså til det menneske, som er velsignet med friheden til at leve med grænseløsheden.

Jeg minder om to grundlæggende nye forestillinger, som kristendommen bringer ind i verden. Den ene forestilling handler om tid. Den anden om rummet. Altså **grænseløsheden i tid. Og grænseløsheden i rummet.**

Først grænseløsheden i tiden. At leve grænseløst i tiden vil sige **at leve evigt.** Jesus indløser den drøm, den utopi, det løfte, som vi mødte på Bibelens første sider, inden menneskene blev drevet ud af Paradisets have: at vi kan leve evigt.

Opstandelsesberetningen er en fortælling om, at ikke blot Jesus – Guds søn – men alle mennesker har fået adgang til det evige liv. Opstandelsen er altså en slags bekræftelse på det, som Jesus gik rundt og sagde om sig selv: *"Jeg er opstandelsen og livet, den som tror på mig, skal ikke dø, men have det evige liv."*

Herefter er der ingen grænser. **Selv dødens grænse er brudt.** Denne udødelighedstanke i kristen fortolkning får en kolossal indflydelse på den vestlige civilisation: Nemlig en stor frihed både i forhold til det liv, der skal leves her på jord, men også i forhold til det liv, der venter efter dødens grænse.

Når opstandelsesfortællingen er kronjuvelen i den kristne grundfortælling, så er det for at demonstrere, at det liv, der skal leves her og nu er sat fri af dødens forbandelse. At det liv, vi lever, ikke er underlagt døden, men har evigt liv i sig.

Opstandelsen sætter iflg. Paulus mennesket fri til at leve livet stærkt, åbent, hengivent uden tanke for, at det går under i morgen.

Opstandelsestanken sætter fri fra frygt og angst – at jeg skal dø i morgen. Den kristne er i dåben gået fra døden til livet. Har fået det evige liv i gave – og det betyder, at den kristne herefter kan leve SOM OM han lever evigt. Og denne grænseløshed er en kæmpe frihed.

Det er den kristne frihed – at mennesket er sat fri af dødens tvang – som udmærker den kristne civilisations grundlag.

Vores reformator – **Martin Luther** – kunne ikke nok understrege betydningen af den kristne frihed, som bryder alle love. Altså hvad det betyder i verden/rummet at leve SOM OM man lever evigt. Han siger i eet af sine hovedskrifter flg.: *”Et kristenmenneske er en fri herre over alle ting og ikke underlagt nogen.”*

Mennesket har næsten en Prometheus-agtig frihed. Det sprænger alle bånd, river alle kæder af sig. Han er som vi skal synge om lidt som en konge, der er herre over alle ting. Han er som præst med fuldmagt til at træde frem for Gud...Luther går så vidt som til at sige, at mennesket igennem Kristi frelse fra døden mestrer alle ting, ja han mestrer Gud. Altså: **Mennesket er givet en guddommelig frihed**. Tæt på at være Gud lig.

Og så løber mange rundt den dag i dag og siger, at kristendommen er undertrykkelse af mennesker. At kristendommen holder mennesket nede. At kristendommen er en slavereligion.

Intet er mere usandt.

Kristendommens vandmærke er, at ethvert menneske er kaldet til en kæmpe for frihed. Til at kunne noget, ville noget, gøre noget.

Og netop med **Reformationen, med Renæssancen fra 1400-tallet og fremad** sker der så at sige en genopdagelse af dette stærke frihedsbudskab for det enkelte menneske. I kraft af en på den tids global økonomiske udvikling får den kristne frihedstanke lov til at realiseres. Mennesket sættes fri

fra familie- og slægtsbånd. Mennesket bryder ud af landsbyen. Rejser hjemmefra. Vil realisere sit eget liv. Individet slippes fri fra slægtens, hjemstavnens, landets orden; Til at finde sin egen orden. Man kunne sige, at med Renæssancen og reformationen slippes de grænseløse kræfter løs. Og vi er en del af denne udvikling den dag i dag.

”Et kristenmenneske er en fri herre over alle ting og ikke underlagt nogen.”

Fantastisk.

Men der er lige det, at Luther føjer et lige så vigtigt udsagn til i forlængelse af ovenstående. Når han siger: *”Et kristenmenneske er i alle ting en tjenende slave og underlagt enhver.”*

Det begynder med, at du er kåret til at være herre over alle ting – du er et grænseløst væsen. Og straks bliver du udnævnt til slave. Du er den, der står nederst i rækken, den der skal pudse sko, den der skal gøre tjeneste.

At være kristen er at kunne tænke **BÅDE...OG...** At være kristen er at kunne holde **modsatninger sammen....At være kristen er kunne leve med paradoksaliteten...**Ikke enten...eller...MEN både....og..

Du er et grænseløst væsen – du har den ubetingede frihed – og du er et begrænset væsen – du har deponeret din frihed hos det andet menneske.

Til sidst to udfoldelser at denne dobbelthed.

Der findes en fortælling i NT, hvor Jesus bliver opsøgt af en ung mand, som spørger om, hvordan han arver det evige liv. Hvorfor spørger du mig om det gode liv. Én er den Gode. Dvs. Gud. Men hvis du vil gå ind til livet, så hold budene. Og har du overholdt det, så sælg alt hvad du ejer og følg mig...

Den fantastiske frihed, som mennesket er blevet givet, kalder m.a.o. også på en fantastisk ansvarlighed. Det enkelte menneske bliver kaldet til en frihed så grænseløs, at han selv skal definere denne grænseløshed med eet fortegn: Du har en Næste at forholde dig til. **Og her må du selv finde grænsen.**

Det kalder på skønsomhed, på opmærksomhed, på fantasi, på nærvær.

Med friheden følger det individuelle ansvar for din næste, og her bliver man kastet ud på de 70.000 favne vand, hvor du selv skal bedømme omfang og grænser for friheden.

Den anden fortælling, jeg vil henvise til, og som ligger i forlængelse heraf, er apostelen Paulus fortolkning af den kristne frihed.

”Alt er tilladt, men ikke alt gavner. Alt er tilladt, men ikke alt bygger op. Derfor. Søg ikke det, som er til bedste for jer selv, men det, som er til bedste for andre.”

Dette siger Paulus til en menighed, som har mærket frihedens vingesus, og nu mener, at man her kan tillade sig hvad som helst, og derfor skejer ud. Men i denne skejen ud bliver Paulus klar over, at der er nogen, som lider under denne frihedsrus.

At den grænseløse frihed for nogen kan blive et problem for andre, dels fordi man ikke kan overskue denne frihedsfølelse, dels fordi man i kraft sociale, politiske og religiøse omstændigheder ikke er i stand til at leve i grænseløst rum.

Og netop af **hensyn til de andre**, bør de, der er friheden overlegen, netop påtænke at underlægge sig det ene kriterium: at opbygge andre.

Af hensyn til de andre kan det altså betyde for den grænseløse frihed, at man må sætte grænser for sig selv og sin udfoldelse. Den grænseløse må ofre noget og finde en grænse – af hensyn til fællesskabet.

Altså:

”Et kristenmenneske er en fri herre over alle ting og ikke underlagt nogen.”

OG

”Et kristenmenneske er i alle ting en tjenende slave og underlagt enhver.”

Jørgen Demant

Kongens Lyngby

Fredag den 26. juni 2009